

تشریح کامل سؤالات آزمونهای کارشناسی رسمی

دادگستری و قوه قضائیه

رشته امور بیمه

مؤلف:

دکتر محسن حسنی
کارشناس رسمی دادگستری و عضو
هیئت علمی دانشگاه پیام نور

سرشناسه:
عنوان و نام پدیدآور:
مشخصات نشر:
مشخصات ظاهری:
شابک:
وضعیت فهرست نویسی:
یادداشت:
یادداشت:
شناسه افزوده:
شماره کتابشناسی ملی:

حسنی، محسن، ۱۳۶۶ -
تشریح کامل سؤالات آزمونهای کارشناسی رسمی رشته امور بیمه دادگستری و
قوه قضائیه
تهران: نوآور.
۳۶۸ ص.
۹۷۸-۶۰۰-۱۶۸-۵۸۸-۰
فیپای مختصر
فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی: <http://opac.nlai.ir> قابل دسترسی است
کتابنامه: ص ۳۶۸.
جلالی، معصومه السادات، ۱۳۶۴ -
۴۳۰۹۷۷۷

تشریح کامل سؤالات آزمونهای کارشناسی رسمی
رشته امور بیمه
دادگستری و قوه قضائیه

نشر نوآور

مولفان: محسن حسنی، مهسا عبدالحمیدی
ناشر: نوآور
شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
حروفچینی: مولود سادات انوری
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۶۸-۵۸۸-۰

مرکز پخش:

نوآور، تهران، خیابان انقلاب، خیابان فخررازی، خیابان شهدای
ژاندارمیری - نرسیده به خیابان دانشگاه ساختمان ایرانیان، پلاک ۵۸
طبقه اول، واحد ۳ تلفن: ۹۲-۶۶۴۸۴۱۹۱ www.noavarpub.com

کلیه حقوق چاپ و نشر این کتاب مطابق با قانون حقوق مؤلفان و
مصنفان مصوب سال ۱۳۴۸ برای ناشر محفوظ و منحصرأ متعلق به
نشر نوآور می باشد. لذا هر گونه استفاده از کل یا قسمتی از این کتاب
(از قبیل هر نوع چاپ، فتوکپی، اسکن، عکس برداری، نشر الکترونیکی،
هر نوع انتشار به صورت اینترنتی، سی دی، دی وی دی، فیلم فایل
صوتی یا تصویری و غیره) بدون اجازه کتبی از نشر نوآور ممنوع بوده و
شرعاً حرام است و متخلفین تحت پیگرد قانونی قرار می گیرند.

@Noavarpub

صفحه رسمی انتشارات نوآور در شبکه های اجتماعی

فهرست مطالب

۵	مقدمه
۷	آزمون کارشناسان رسمی دادگستری «رشته امور بیمه» سال ۱۳۷۱
۸	پاسخنامه آزمون کارشناسان رسمی دادگستری «رشته امور بیمه» سال ۱۳۷۱
۱۲	آزمون کارشناسان رسمی دادگستری «رشته امور بیمه» سال ۱۳۷۷
۱۳	پاسخنامه آزمون کارشناسان رسمی دادگستری «رشته امور بیمه» سال ۱۳۷۷
۲۱	آزمون کارشناسان رسمی دادگستری «رشته امور بیمه» سال ۱۳۸۱
۲۲	پاسخنامه آزمون کارشناسان رسمی دادگستری «رشته امور بیمه» سال ۱۳۸۱
۲۶	آزمون کارشناسان رسمی دادگستری «رشته امور بیمه» سال ۱۳۸۴
۳۱	پاسخنامه آزمون کارشناسان رسمی دادگستری «رشته امور بیمه» سال ۱۳۸۴
۳۷	آزمون کارشناسان رسمی دادگستری «رشته امور بیمه» سال ۱۳۹۰
۴۱	پاسخنامه آزمون کارشناسان رسمی دادگستری «رشته امور بیمه» سال ۱۳۹۰
۵۰	آزمون کارشناسان رسمی دادگستری «رشته امور بیمه» سال ۱۳۹۵
۵۵	پاسخنامه آزمون کارشناسان رسمی دادگستری «رشته امور بیمه» سال ۱۳۹۵
۷۱	آزمون کارشناسان رسمی دادگستری «رشته امور بیمه» سال ۱۳۹۸
۷۸	پاسخنامه آزمون کارشناسان رسمی دادگستری «رشته امور بیمه» سال ۱۳۹۸
۸۰	سوالات تالیفی اصول بیمه کشاورزی
۱۱۹	سوالات تالیفی بیمه حمل و نقل بین‌المللی
۱۲۷	سوالات تالیفی حقوق بیمه
۲۱۱	اصول و کلیات بیمه
۲۲۴	پاسخنامه کلیدی اصول و کلیات بیمه
۲۲۸	حقوق بیمه
۲۴۴	پاسخنامه کلیدی حقوق بیمه
۲۴۸	بیمه مهندسی
۲۶۰	پاسخنامه کلیدی بیمه مهندسی
۲۶۳	بیمه بدنه اتومبیل و حوادث سرنشین
۲۶۷	پاسخنامه کلیدی بیمه بدنه اتومبیل و حوادث سرنشین
۲۶۸	بیمه شخص ثالث
۲۷۷	پاسخنامه کلیدی بیمه شخص ثالث
۲۷۹	بیمه باربری
۲۹۷	پاسخنامه کلیدی بیمه باربری
۳۰۲	بیمه مسئولیت مدنی
۳۰۷	پاسخنامه کلیدی بیمه مسئولیت مدنی
۳۰۹	بازاریابی بیمه
۳۱۲	پاسخنامه کلیدی بازاریابی بیمه
۳۱۳	بیمه حوادث اشخاص
۳۲۰	پاسخنامه کلیدی بیمه حوادث اشخاص
۳۲۲	بیمه آتش‌سوزی
۳۴۲	پاسخنامه کلیدی بیمه آتش‌سوزی
۳۴۷	ضمیمه (۱) / قانون بیمه
۳۵۱	ضمیمه (۲) / متن قانون تأمین اجتماعی
۳۶۸	منابع و مآخذ

نشر نوآور ضمن ارج نهادن و قدردانی از اعتماد شما به کتاب‌های این انتشارات، به استحضارتان می‌رساند که همکاران این انتشارات، اعم از مؤلفان و مترجمان و کارگروه‌های مختلف آماده‌سازی و نشر کتاب، تمامی سعی و همت خود را برای ارائه کتابی درخور و شایسته شما فرهیخته گرامی به کار بسته‌اند و تلاش کرده‌اند که اثری را ارائه نمایند که از حداقل‌های استاندارد یک کتاب خوب، هم از نظر محتوایی و غنای علمی و فرهنگی و هم از نظر کیفیت شکلی و ساختاری آن، برخوردار باشد.

با این وجود، علی‌رغم تمامی تلاش‌های این انتشارات برای ارائه اثری با کمترین اشکال، باز هم احتمال بروز ایراد و اشکال در کار وجود دارد و هیچ اثری را نمی‌توان الزاماً مبرا از نقص و اشکال دانست. از سوی دیگر، این انتشارات بنابه تعهدات حرفه‌ای و اخلاقی خود و نیز بنابه اعتقاد راسخ به حقوق مسلم خوانندگان گرامی، سعی دارد از هر طریق ممکن، به‌ویژه از طریق فراخوان به خوانندگان گرامی، از هرگونه اشکال احتمالی کتاب‌های منتشره خود آگاه شده و آن‌ها را در چاپ‌ها و ویرایش‌های بعدی آن‌ها رفع نماید.

لذا در این راستا، از شما فرهیخته گرامی تقاضا داریم در صورتی که حین مطالعه کتاب، با غلط‌های محتوایی و املایی برخورد نمودید، لطفاً این موارد را در کتاب و یا برگه جداگانه‌ای یادداشت نمایید و به صورت عکس، به همراه ذکر نام و شماره تماس خود، از طریق منوی بالای سایت نوآور، قسمت پشتیبانی (تیکت) و یا اسکن کردن بارکد زیر به واحد علمی ارسال نمایید، تا این موارد بررسی شده و در چاپ‌ها و ویرایش‌های بعدی کتاب، اعمال و اصلاح گردد و باعث هرچه پربارتر شدن محتوای کتاب و ارتقاء سطح کیفی، شکلی و ساختاری آن گردد.

نشر نوآور، ضمن ابراز امتنان از این عمل متعهدانه و مسئولانه شما خواننده فرهیخته و گرانقدر، به منظور تقدیر و تشکر از این همدلی و همکاری علمی و فرهنگی، پس از بررسی کارشناسان نوآور، در صورتی که اصلاحات درست و بجا باشد، متناسب با میزان موارد ارسال شده، به رسم ادب و قدرشناسی، کد تخفیفی جهت خرید کتاب‌های نشر نوآور به شما ارائه می‌شود.

همچنین نشر نوآور و پدیدآورندگان کتاب، از هرگونه پیشنهادها، نظرات، انتقادات و راه‌کارهای شما عزیزان در راستای بهبود کتاب، و هرچه بهتر شدن سطح کیفی و علمی آن صمیمانه و مشتاقانه استقبال می‌نمایند. در همین راستا از طریق پشتیبانی سایت (تیکت) با ما در ارتباط باشید.

QR Code Scan

دسترسی سریع به پشتیبانی (تیکت)
واحد علمی - گزارش اصلاحات

یکی از فرصتهای شغلی رشته مدیریت بیمه در بخش دولتی، استخدام کارشناس رسمی دادگستری است که به عنوان استخدام پاره وقت مورد توجه علاقه‌مندان این رشته قرار دارد. برای شرکت در آزمون کارشناس رسمی دادگستری باید در رشته مورد تقاضا، تخصص و تحصیلات مربوطه را داشته باشید. یکی از رشته‌هایی که تقریباً در اکثر سالها در آزمون کارشناس رسمی دادگستری مورد نیاز بوده است، رشته امور بیمه (کد ۲۷) است.

تعداد زیاد داوطلبان و رقابت چشمگیر آنان برای موفقیت در این آزمون، به ویژه در رشته امور بیمه، استفاده از منابع جامع را اجتناب‌ناپذیر ساخته است. تجربه نشان داده است که مطالعه سوالات آزمون‌های سال‌های قبل برای آشنایی با نوع و شکل طراحی سوالات، آزمون کردن میزان تسلط خود بر مواد امتحانی و مطالعه هدفمندتر منابع ضروری است. در این راستا، با همکاری انتشارات نوآور تهران اقدام به تهیه و انتشار این مجموعه نمودیم. امیدواریم این مجموعه که در تهیه آن وقت و دقت نظر زیادی صرف شده است، مورد استقبال و رضایت شما عزیزان قرار گیرد. ضمن آرزوی موفقیت برای خوانندگان و داوطلبان گرامی، خواهشمند است نظرات و انتقادات سازنده خود را در مورد کتاب به آدرس پست الکترونیکی Info@noavarpub.com ارسال بفرمایید.

محسن حسنی

کلیه حقوق چاپ و نشر این کتاب

مطابق با قانون حقوق مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب سال ۱۳۴۸ و آیین‌نامه اجرایی آن مصوب ۱۳۵۰، برای ناشر محفوظ و منحصراً متعلق به نشر نوآور است. لذا هر گونه استفاده از کل یا قسمتی از مطالب، اشکال، نمودارها، جداول و تصاویر این کتاب، در دیگر کتب، مجلات، نشریات، سایت‌ها، شبکه‌های اجتماعی و موارد دیگر، و نیز هر گونه بهره‌برداری از مطالب این کتاب تحت هر عنوانی از قبیل چاپ، فتوکپی، اسکن، تایپ از آن، تهیه فایل پی‌دی‌اف و عکس‌برداری از کتاب، و همچنین هر نوع انتشار به صورت اینترنتی، الکترونیکی، سی‌دی، دی‌وی‌دی، فیلم، فایل صوتی یا تصویری و غیره بدون اجازه کتبی از نشر نوآور ممنوع و غیرقانونی بوده و شرعاً نیز حرام است، و متخلفین تحت پیگرد قانونی و قضایی قرار می‌گیرند.

ماده ۲۳ قانون حمایت حقوق مؤلفان و مصنفان و هنرمندان:

هر کس تمام یا قسمتی از اثر دیگری را که مورد حمایت این قانون است بنام خود یا بنام پدیدآورنده بدون اجازه او و یا عالمأ و عامداً بنام شخص دیگری غیر از پدیدآورنده، نشر یا پخش یا عرضه کند به حبس تأدیبی از ۶ ماه تا ۳ سال محکوم خواهد شد. با توجه به اینکه هیچ کتابی از کتب نشر نوآور به صورت فایل ورد یا پی‌دی‌اف و موارد این‌چنین، توسط این انتشارات در هیچ سایت اینترنتی و یا شبکه اجتماعی ارائه نشده است، لذا در صورتی که هر سایت، کانال و گروهی در شبکه‌های اجتماعی اقدام به تایپ، اسکن و یا موارد مشابه نماید و کل یا قسمتی از متن کتب نشر نوآور را در رسانه‌های مذکور قرار دهد و یا اقدام به فروش آن نماید، توسط کارشناسان امور اینترنتی این انتشارات که روزانه محتوای سایت‌ها و شبکه‌های اجتماعی را پایش می‌نمایند، بررسی و در صورت مشخص شدن هرگونه تخلف، ضمن اینکه این کار از نظر قانونی غیر مجاز و از نظر شرعی نیز حرام می‌باشد، وکیل قانونی انتشارات از طریق وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، پلیس فتا (پلیس رسیدگی به جرایم رایانه‌ای و اینترنتی) و نیز سایر مراجع قانونی، اقدامات مقتضی را به عمل آورده، و طی انجام مراحل قانونی و اقدامات قضایی، خاطیان را مورد پیگرد قانونی و قضایی قرار داده و کلیه خسارات وارده به این انتشارات و مؤلف از متخلفان اخذ خواهد شد.

همچنین در صورتی که هر یک از کتابفروشی‌ها، اقدام به تهیه کپی، جزوه، چاپ دیجیتال، چاپ اُفست و ... از کتب انتشارات نوآور نموده و اقدام به فروش آن نمایند، ضمن اطلاع‌رسانی تخلفات کتابفروشی مزبور به سایر همکاران و مؤذنین محترم، از طریق وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، اتحادیه ناشران، و انجمن ناشران دانشگاهی و نیز مراجع قانونی و قضایی اقدام به استیفای حقوق خود از متخلف می‌نماید.

بعضاً مشاهده می‌شود که افراد ناآگاه بدون اطلاع از موارد و ماده قانون فوق (و حتی گاه با نیت کمک به دیگران) اقدام به انتشار فایل کتاب ناشر در شبکه‌های اجتماعی یا فضای مجازی می‌نمایند و با اینکار علاوه به وارد نمودن خسارات جبران‌ناپذیر به ناشر و مؤلف، باعث تعطیلی و بیکاری خیل عظیمی از شاغلین در بسیاری از مشاغل مربوط به کتاب مانند ناشر، مؤلف، کتاب‌فروش، لیتوگرافی، صحافی، چاپخانه، موزع و ... می‌گردند. و از طرف دیگر شخص خاطی با این کار مورد شکایت حقوقی و کیفری ناشر و مؤلف قرار می‌گیرد و باید علاوه بر پرداخت تمامی خسارات وارده به ناشر و مؤلف، متحمل جزای حبس تأدیبی نیز باشد. لذا خواهشمند است با آگاهی از مطالب فوق، ناشران را در ارائه خدمات هر چه بیشتر و بهتر یاری فرمایید.

خرید، فروش، تهیه، استفاده و مطالعه از روی نسخه غیراصل کتاب،

از نظر قانونی غیرمجاز، و شرعاً نیز حرام است.

انتشارات نوآور از خوانندگان گرامی خود درخواست دارد که در صورت مشاهده هر گونه تخلف از قبیل موارد فوق، مراتب را از طریق تلفن‌های انتشارات نوآور به شماره‌های ۰۲۱-۶۶۴۸۴۱۹۰ و یا از طریق منوی بالای سایت نشر نوآور، قسمت پشتیبانی (تیکت) و یا اسکن کردن بارکد زیر به واحد مدیریت ارسال نمایید، تا از تضييع حقوق ناشر، پدیدآورنده و نیز خود خوانندگان محترم جلوگیری به عمل آید، و در راستای انجام این امر مهم، به عنوان تشکر و قدردانی، از کتب انتشارات نوآور نیز هدیه دریافت نمایند.

QR Code Scan

دسترسی سریع به پشتیبانی (تیکت)

واحد مدیریت - گزارش تخلفات

آزمون کارشناسان رسمی دادگستری

«رشته امور بیمه» سال ۱۳۷۱

- ۱- منظور از تشدید خطر در بیمه چیست؟ موضوع را با ذکر مثال در بیمه‌های اشیاء، اشخاص و مسئولیت شرح دهید.
- ۲- قاعده نسبی مبلغ بیمه شده و حق بیمه را با ذکر مثال شرح دهید.
- ۳- منظور از عبارت Held – corend در شرایط بیمه حمل و نقل کالا و کاربرد آن را با ذکر مثال بیان نمایید.
- ۴- شرایط عمومی و شرایط خصوصی بیمه نامه را تعریف کنید و بنویسید در صورت وجود مغایرت بین مواردی از هر یک از این دو با دیگری تقدم با کدام است.
- ۵- حق قائم مقامی در بیمه چه نوع حقی است. کدامیک از طرفین قرارداد بیمه از این حق استفاده می‌کنند. مستند و نحوه اعمال این حق را ذکر نمایید.
- ۶- در مورد تعهد یا عدم تعهد بیمه‌گر نسبت به بازپرداخت هزینه‌هایی که بیمه‌گذار جهت جلوگیری از بروز یا توسعه خسارت صرف می‌کند، آنچه می‌دانید بنویسید.
- ۷- فرانشیز در کدامیک از بیمه نامه‌های WA، F.P.A، تمام خطر وجود دارد. میزان آن معمولاً چقدر است، نحوه محاسبه آنرا با ذکر مثال شرح دهید.
- ۸- بیمه عمر زمانی چه نوع بیمه‌ای است. چه فرقی با بیمه حادثه دارد. چه عواملی در محاسبه حق بیمه این دو نوع بیمه دخالت دارد.

پاسخنامه آزمون کارشناسان رسمی

دادگستری «رشته امور بیمه» سال ۱۳۷۱

۱. هرگاه در مدت بیمه‌نامه هر نوع تغییری در کیفیت و یا وضعیت مورد بیمه ایجاد گردد که موجب افزایش خطر باشد بیمه‌گذار مکلف می‌باشد بدون تاخیر بیمه‌گر را از این تغییرات حاصله آگاه سازد و نیز در صورتیکه این تغییرات در اثر عمل بیمه‌گذار نبوده ولی بیمه‌گذار از حدوث آن اطلاع داشته باشد موظف است ظرف مدت ۱۰ روز از تاریخ اطلاع بیمه‌گر را باخبر نماید. در صورت تشدید خطر بیمه‌گر می‌تواند حق بیمه مازاد متناسب با خطر را برای الباقی مدت طلب نماید یا اینکه قرارداد بیمه را ظرف ۱۰ روز از تاریخ اعلام بیمه‌گذار فسخ نماید. در صورتیکه طرفین نتوانند در میزان حق بیمه مازاد به توافق برسند از تاریخ اعلام عدم قبول بیمه‌گذار، بیمه‌نامه فسخ می‌شود.

در هر صورت بیمه‌گر حق دارد حق بیمه اضافی را از هنگام تشدید خطر تا از زمان فسخ و یا منقضی شدن بیمه‌نامه مطالبه نماید. در صورت بروز خطر هر گاه مسلم شود در حین اجرای قرارداد بیمه‌گذار از عوامل تشدید خطر آگاهی داشته و بیمه‌گر را مطلع نکرده است بیمه‌گر میتواند خسارت را به نسبت حق بیمه پرداختی از طرف بیمه‌گذار و حق بیمه مشدد پرداخت نماید.

۲. قاعده نسبی حق بیمه: (ماده ۱۳ قانون بیمه) چنانچه کیفیت ریسک به نحوی از سوی بیمه‌گذار اعلام گردد که حق بیمه واقعی بیش از حق بیمه پرداخت شده باشد خسارت قابل پرداخت از رابطه زیر محاسبه می‌شود.

(حق بیمه واقعی / حق بیمه پرداخت شده) * خسارت برآوردی = خسارت قابل پرداخت

مانند: کم عنوان کردن مترآژ زیر بنا در بیمه ابنیه و یا کم عنوان کردن تعداد نیروی کار در بیمه کار فرما و یا تفاوت کاربری وسیله نقلیه با آنچه بیمه شده در بیمه شخص ثالث

قاعده نسبی سرمایه: (ماده ۱۰ قانون بیمه) چنانچه بیمه‌گذار مالی را به کمتر از واقع بیمه نماید، خسارت به شرح زیر پرداخت می‌گردد.

(سرمایه واقعی / سرمایه بیمه شده) * خسارت برآوردی = خسارت قابل پرداخت

مانند: کم عنوان نمودن سرمایه موجودی و یا ساختمان و... در بیمه آتش‌سوزی

۳. چنانچه حمل کالای مورد بیمه با کشتی طبقه‌بندی نشده بدون اطلاع بیمه‌گذار انجام شده باشد بیمه‌گذار موظف است بلافاصله پس از اطلاع، مراتب را به بیمه‌گر اعلام و شرایط و اضافه نرخ مربوط به حمل کالای مورد بیمه با کشتی طبقه‌بندی نشده را قبول کند. در واقع اشاره به واژه انگلیسی Held Covered دارد اما در کلوزهای ۲۰۰۹ یکی از تغییرات عمده تفسیر واژه Held Covered می‌باشد که از این نظر هم مفاد این ماده منطبق با کلوزهای جاری نیست. اما در حقوق انگلستان این واژه دارای شرایط خاصی بوده که در نسخه جدید این مورد اصلاح گردیده و متن فوق بصورت ذیل اصلاح شده است. اگر مورد بیمه با کشتی غیر رده بندی شده حمل گردد بیمه‌گذار باید به فوریت بیمه‌گر را برای توافق بر روی نرخ و شرایط مطلع نماید. اما در صورت وقوع حادثه قبل از رسیدن به توافق، تنها در صورتی پوشش از سوی بیمه‌گر تامین خواهد شد که نرخ و شرایط معقول در بازار قابل دسترس باشد؛ بعبارت دیگر در صورتی که شرایط به گونه‌ای باشد که هر بیمه‌گر خبره از قبول ریسک امتناع کند بیمه‌گذار نخواهد توانست پوشش مربوطه را اخذ نماید. با توجه به تجزیه و تحلیل فوق بجز به روز رساندن تمامی متن این ماده، بخش انتهایی این ماده می‌بایست اصلاح گردد به گونه‌ای که در صورت حمل مورد بیمه با شناور رده‌بندی نشده و وقوع حادثه وضعیت بیمه‌گر و بیمه‌گذار مشخص گردد. بنابراین متن ذیل پیشنهاد می‌گردد.

ماده ۷ آیین‌نامه پیشنهادی: حمل مورد بیمه با کشتی رده‌بندی شده: حمل دریایی مورد بیمه باید به وسیله کشتی رده‌بندی شده واجد شرایط با سن مجاز مقرر شده در کلوز رده‌بندی پیوست انجام شود در غیر این صورت بیمه‌گذار موظف است مشخصات کشتی موردنظر را قبل از شروع حمل به بیمه‌گر اعلام و موافقت او را اخذ نماید. چنانچه حمل مورد بیمه با کشتی رده‌بندی نشده انجام شده باشد بیمه‌گذار باید بلافاصله پس از اطلاع، مراتب را به بیمه‌گر اعلام تا شرایط و حق بیمه مورد توافق قرار گیرد. چنانچه خسارتی قبل از توافق مذکور رخ دهد خسارت در صورتی تحت پوشش خواهد بود که امکان اخذ پوشش مذکور با نرخ و شرایط معقول در بازار بیمه امکان پذیر باشد. همچنین در صورت تجاوز از سن مقرر فقط اضافه نرخ اعمال خواهد شد.

۴. شرایط عمومی بیمه‌نامه General condition: مقررات و دستورالعمل‌های کلی و عمومی است که متضمن حقوق، وظایف و مسئولیت‌های طرفین قرارداد در هر یک از رشته‌های بیمه می‌باشد که به طور جداگانه در مورد هر یک از رشته‌های بیمه‌ای نظیر بیمه آتش سوزی، اتومبیل، حوادث و... وضع گردیده است.

شرایط خصوصی بیمه‌نامه Special Condition: به آن دسته از مقرراتی اطلاق می‌گردد که جنبه عمومی نداشته و ناظر به توافق‌های خاص بین بیمه‌گر و هر یک از بیمه‌گذاران می‌باشد. از نظر حقوقی شرایط خصوصی مقدم بر شرایط عمومی می‌باشد؛ به این معنی که اگر بین مندرجات شرایط عمومی با شرایط خصوص تعارض وجود داشته باشد، شرایط خصوصی حاکم بر قضیه بوده و در حل اختلافات و داوری ارجحیت بر شرایط عمومی دارد.

۵. در بسیاری از موارد، خسارت وارده بر اثر غفلت، کوتاهی و قصور اشخاص به وجود می‌آید. معمولاً بیمه‌گذاران تمایل ندارند که از دریافت خسارت خود از بیمه‌گر صرف‌نظر و به مسئول حادثه رجوع کنند. بدین لحاظ در قراردادهای بیمه بین طرفین توافق می‌شود که در چنین مواردی بیمه‌گر خسارت وارده را بپردازد و از حق بیمه‌گذار نسبت به رجوع به مسئول خسارت استفاده کند. بنابراین، با پرداخت خسارت حق رجوع به بیمه‌گر منتقل می‌شود (از طریق وکالت نامه) و بیمه‌گر می‌تواند اقدام‌های قضایی لازم را به عمل آورد. باید به این نکته توجه شود که اگر بیمه‌گذار قبل از دریافت خسارت از بیمه‌گر خسارت را از مقصر حادثه دریافت کند بیمه‌گر از پرداخت مبرا است. اگر بیمه‌گر، حق رجوع به مقصر حادثه را برای بازپایان خسارت پرداختی نداشت، این مشکل پیش می‌آید که: اولاً، بیمه‌گذار می‌توانست دوبار خسارت دریافت کند و ثانیاً شخص یا اشخاصی مقصر، قادر به شانه خالی کردن از زیر بار مسئولیت و پرداخت خسارتی که مقصر آن هستند می‌شدند. ماده ۳۰ قانون بیمه ایران به شرح زیر اشاره به اصل جانشینی دارد: «بیمه‌گر در حدودی که خسارت وارده را قبول یا پرداخت می‌کند، در مقابل اشخاصی که مسئول وقوع حادثه یا خسارت هستند قائم مقام بیمه‌گذار خواهد بود و اگر بیمه‌گذار اقدامی می‌کند که منافی با حق مزبور باشد در مقابل بیمه‌گر مسئول شناخته می‌شود».

انتقال حق مراجعه به مسئول خسارت از بیمه‌شده (زیان دیده) به بیمه‌گر از اصول مسلم در بیمه‌های غرامت (بیمه‌های اشیاء و بیمه‌های مسئولیت) به شمار می‌رود. بدیهی است این حق زمانی تحقق می‌یابد که علت وقوع خسارت، عملاً ناشی از انسان غیر از شخص بیمه‌شده باشد و الا در مواردی که علت وقوع حادثه عوامل طبیعی و موارد قهریه باشند، بیمه‌گر ناگزیر غرامت را به تنهایی خواهد پرداخت.

اگر خسارت ناشی از موارد قهریه و عمل بیمه‌شده باشد، بیمه‌گر تحت شرایط بیمه‌نامه غرامت وارده را می‌پردازد و موضوع به همین جا خاتمه می‌پذیرد. در صورتی که خسارت ناشی از عمل شخص ثالث و احیاناً مسئول واقعی وقوع حادثه باشد موضوع فرق می‌کند زیرا در صورتی که بیمه وجود نداشت قهراً زیان دیده حق داشت به مناسبت مسئولیت مدنی ناشی از ضمان قهری فاعل عمل از او بخواهد که زیان وارده را جبران کند و در صورتی که اختلاف دوستانه حل نشود، برای احقاق حق به دادگستری مراجعه کنند. وقتی بیمه‌گر به علت تعهدی که در بیمه‌نامه کرده است زیان وارده را جبران می‌کند، پرداخت غرامت از طرف او مسئولیت فاعل عمل و مسئول واقعی وقوع حادثه را سلب نمی‌کند اما بیمه‌شده هم نمی‌تواند انتظار داشته باشد که دوبار از او رفع ضرر شود. بنابراین چون تکلیف قانونی مسئول حادثه به بیمه‌گر انتقال یابد و بیمه‌گر بتواند به قائم مقامی و جانشینی بیمه‌شده از مسئول حادثه بخواهد که زیان وارده را جبران کند. این از موارد جانشینی حق قانونی است که در قوانین مدنی هم شناخته شده است. بدیهی است همانطور که در دستور ماده ۳۰ قانون بیمه ایران تصریح شده است، حق بیمه‌گر محدود به مبلغ پرداختی او است و اگر دادگاه مسئول حادثه را به مبلغ بیشتری محکوم کند مازاد متعلق به بیمه‌شده یعنی زیان دیده است. در واقع در موارد زیر حق بیمه‌شده به دریافت غرامت از مسئول حادثه به قوت خود باقی است:

- کافی نبودن مبلغ بیمه‌شده (ماده ۱۰ قانون بیمه ایران).

- وقتی تعهد بیمه‌گر دارای فرانشیز باشد.

- اعمال قاعده نسبی حق بیمه (ماده ۱۳ قانون بیمه‌ای).

آزمون کارشناسان رسمی دادگستری

«رشته امور بیمه» سال ۱۳۷۷

- ۱- مفهوم اصل غرامت در بیمه چیست؟ این اصل در کدامیک از رشته‌های بیمه کاربرد دارد؟
- ۲- در بیمه حمل و نقل به چه نوع خسارت، عدم تحویل گفته می‌شود؟ شرایط تحقق این خطر کدام است؟
- ۳- فرق بین قاعده نسبی مبلغ بیمه شده و قاعده نسبی حق بیمه را با ذکر مثال شرح دهید.
- ۴- این که می‌گویند بیمه‌گذار باید در بقاء مال بیمه شده ذینفع باشد، مفهومش چیست؟ موضوع را با ذکر مثال شرح دهید.
- ۵- خسارت تاخیر در حمل، در کدامیک از شرایط A، B، C بیمه باربری دریایی تحت پوشش می‌باشد؟ موضوع را شرح دهید.
- ۶- در بیمه آتش‌سوزی منظور از خطر اصلی و خطرهای تبعی چیست؟ موضوع را با ذکر مثال شرح دهید.
- ۷- در بیمه باربری به چه نوع خسارتی زیان اختصاصی (Particular Average) می‌گویند. مثال بزنید.
- ۸- فرق بین شرایط A و شرایط B در بیمه حمل و نقل دریایی از نظر حقوقی (اثبات تعهد و یا عدم تعهد بیمه‌گر) چیست؟ مثال بزنید.
- ۹- منظور از بیمه عمر زمانی چیست؟ مثال بزنید.
- ۱۰- در بیمه حوادث اشخاص، چه عواملی در محاسبه حق بیمه تاثیر دارد؟ موضوع را با ذکر مثال شرح دهید.
- ۱۱- بیمه کارت سبز چه نوع بیمه‌ای است؟ آیا در ایران چنین بیمه‌ای وجود دارد؟ موضوع را شرح دهید.
- ۱۲- منظور از اصل قائم مقامی در بیمه چیست؟ موضوع را با ذکر مثال و مجوز قانونی آن شرح دهید.
- ۱۳- منظور از شخص ثالث در رابطه با بیمه خودرو چیست؟ آیا سرنشینان وسیله نقلیه، شخص ثالث تلقی می‌شوند یا خیر؟ موضوع را با تکیه بر بعد قانونی قضیه شرح دهید.
- ۱۴- بیمه C.M.R. چه نوع بیمه‌ای است؟ موضوع را با ذکر مثال شرح دهید.
- ۱۵- بیمه‌های تجارتي به چه نوع بیمه‌هایی گفته می‌شود؟ فرق این بیمه‌ها با بیمه‌های اجتماعی در چیست؟ شرح دهید.

پاسخنامه آزمون کارشناسان رسمی

دادگستری «رشته امور بیمه» سال ۱۳۷۷

۱. اصل غرامت یا اصل زیان

بیمه، قراردادی است و موضوع آن جبران خسارت از بیمه‌گذار است. بنا بر اصل غرامت، بیمه‌گذار نباید از بیمه سود ببرد. بیمه‌گر متعهد به جبران خسارت و برگرداندن وضعیت بیمه‌گذار به وضعیت قبل از حادثه تا سقف تعهدات مندرج در بیمه‌نامه است. بنابراین، جبران خسارت نباید بیمه‌گذار را در وضعی بهتر از وضع پیش از حادثه قرار دهد. این اصل در بیمه‌های اموال و مسئولیت (بیمه‌های زیان یا غرامتی یا بیمه‌های خسارتی) کارایی دارد و در مورد بیمه‌های اشخاص به دلایل مختلف از جمله عدم امکان ارزیابی جان اشخاص به مبلغ معین کاربرد نداشته و اجرا نمی‌شود. از سویی چون در بیمه‌های اشخاص پولی که بیمه‌گر در مقام اجرای تعهد خویش می‌پردازد ارتباطی با میزان خسارت ندارد و کار بیمه‌گذار نوعی سرمایه‌گذاری و ذخیره می‌باشد، بیمه‌گذار می‌تواند از چند بیمه استفاده نموده و مبالغ همه را دریافت دارد.

در بیمه‌های زیان، برای جبران خسارت باید نخست، حادثه مورد بیمه اتفاق افتاده باشد. زیرا تنها با وقوع حادثه موضوع بیمه است که بیمه‌گر ملزم به ایفای تعهد خود در قبال بیمه‌گذار می‌شود و اثبات این موضوع برعهده بیمه‌گذار است. دوم، اینکه حادثه موضوع بیمه برای بیمه‌گذار ایجاد خسارت کرده باشد زیرا بروز حادثه به تنهایی، بیمه‌گر را به ایفای تعهدی ملزم نمی‌کند بلکه تنها با حادثه خسارت‌بار مشمول بیمه‌نامه و (نه حوادث دیگر) است که با وقوع آن بیمه‌گر باید تعهد خود را انجام دهد. سوم، بین وقوع حادثه و خسارت وارده باید رابطه سببیت وجود داشته باشد، یعنی خسارت، معلول حادثه موضوع بیمه باشد. زیرا بیمه‌گر تنها خسارتی را جبران می‌کند که مستقیماً و آشکار ناشی از حادثه موضوع بیمه باشد. برای نمونه اگر مورد بیمه‌ای در مقابل خطر آتش‌سوزی بیمه شده باشد ولی مورد بیمه قبل از وقوع آتش‌سوزی در نتیجه دیگری مثل زلزله ویران شده باشد و حادثه آتش‌سوزی در پی زمین‌لرزه تغییری در میزان خسارت نداده باشد طبعاً بیمه‌گر هم الزامی به جبران خسارت ندارد. در پایان بیمه‌گذار باید ارزش مورد بیمه را در زمان حادثه اثبات کند.

۲. اصولاً عدم تحویل به وضعیتی گفته می‌شود که کالای مورد بیمه یا یک قسمت از آن در جریان حمل و به دلیل نامعلومی مفقود شده باشد و بیمه‌گذار از دریافت کالای خود محروم شود. به همین دلیل چنانچه عدم تحویل کالا مشخص باشد مثلاً کالا غرق شده و یا به سرقت رفته باشد، این خسارت به عنوان عدم تحویل تلقی نمی‌شود و بیمه‌گذار می‌تواند خسارت وارد را تحت عنوان خطری که واقع شده و معین و مشخص هم هست مطالبه کند، این نکته قابل ذکر است که چنانچه کالای تحویل شده به بیمه‌گذار از نقطه نظر تعداد بسته‌ها منطبق با بارنامه باشد، اما کم و کسری در محتویات آن مشاهده شود این کسری کالا از مصادیق عدم تحویل کالا به شمار نمی‌رود، بلکه اصولاً بنام خسارت کسری نامیده می‌شود و اگر بیمه‌گذار وجهی بابت عدم تحویل کالای خود از شرکتهای کشتیرانی و یا متصدیان حمل دریافت کرده باشد، بیمه‌گر محق آنچه را بابت خسارت عدم تحویل به بیمه‌گذار پرداخته، مسترد دارد. باید اضافه کرد که تعهد شرکتهای کشتیرانی و متصدیان حمل، براساس شرایط مندرج در بارنامه بسیار محدود و بین ۲۰۰ تا ۵۰۰ دلار برای هر بسته است.

۳. قاعده نسبی حق بیمه: (ماده ۱۳ قانون بیمه) چنانچه کیفیت ریسک به نحوی از سوی بیمه‌گذار اعلام گردد که حق بیمه واقعی بیش از حق بیمه پرداخت شده باشد خسارت قابل پرداخت از رابطه زیر محاسبه می‌شود.

(حق بیمه واقعی / حق بیمه پرداخت شده) * خسارت برآوردی = خسارت قابل پرداخت

مانند: کم عنوان کردن متراژ زیر بنا در بیمه انبیه و یا کم عنوان کردن تعداد نیروی کار در بیمه کارفرما و یا تفاوت کاربری وسیله

نقلیه با آنچه بیمه شده در بیمه شخص ثالث

قاعده نسبی سرمایه: (ماده ۱۰ قانون بیمه) چنانچه بیمه‌گذار مالی را به کمتر از واقع بیمه نماید، خسارت به شرح زیر پرداخت می‌گردد.

(سرمایه واقعی / سرمایه بیمه شده) * خسارت برآوردی = خسارت قابل پرداخت

مانند: کم عنوان نمودن سرمایه موجودی و یا ساختمان و... در بیمه آتش‌سوزی

۴. ماده ۴ قانون بیمه: موضوع بیمه ممکن است مال باشد اعم از عین یا منفعت یا هر حق مالی یا هر نوع مسئولیت حقوقی مشروط بر اینکه بیمه‌گذار نسبت به بقاء آنچه بیمه می‌دهد ذی نفع باشد و همچنین ممکن است بیمه برای حادثه یا خطری باشد که از وقوع آن بیمه‌گذار متضرر می‌گردد. از منظر علم حقوق، هر شخصی نمی‌تواند به معاملات بیمه‌ای اقدام کند و ضمن داشتن اهلیت قانونی، این شخص باید مالک مالی باشد اعم از عین یا منفعت و یا حق استفاده از مالی را داشته باشد و در اثر ورود خسارت و زیان دچار ضرر مالی شود. به عبارتی دیگر، بیمه‌گذار باید به بقای آنچه که بیمه می‌کند نفع بیمه‌ای داشته باشد. تاثیر این اصل از اصول بیمه در قراردادهای بیمه‌ای، علاقه‌مندی و رغبت بیمه‌گذار به عدم تحقق خطر و مواظبت از مورد بیمه است. در قانون بیمه، این موضوع به این شکل آمده است که بیمه‌گذار باید اصیل باشد یا به یکی از عناوین قانونی، نمایندگی صاحب مال یا شخص ذی نفع را داشته یا مسئولیت حفظ آن را از طرف صاحب مال داشته باشد.

۵. خسارت تا خیر در حمل جزء استثنائات بیمه‌نامه باربری در همه شرایط می‌باشد.

استثنائات با شرایط: B, C

عمد بیمه‌گذار، کسری و فرسودگی عادی کالا خسارت ناشی از نامناسب بودن بسته‌بندی، بارچینی نامناسب، عیب ذاتی، خسارت ناشی از تأخیر حتی اگر تأخیر در اثر وقوع خطر بیمه شده بوجود آمده باشد، ورشکستگی مالکان، مدیران یا اجاره‌کنندگان کشتی، اعمال عمدی اشخاص، خسارت ناشی از سلاح‌هایی که با انرژی اتمی کار می‌کنند، عدم قابلیت دریانوردی کشتی جنگ، جنگ داخلی، انقلاب، شورش، تصرف، ضبط، توقیف، مین، اژدر یا سایر سلاح‌های جنگی متروک، اعتصاب تعطیل کار، بلوا، اغتشاشات داخلی و اعمال تروریستی.

استثنائات بیمه‌نامه با شرط: A

استثنائات بیمه‌نامه با شرط A همانند استثنائات با شرط B, C است با این فرق که در شرایط A «اعمال عمدی اشخاص» جزء استثنائات قرار ندارد.

استثنائات بیمه‌نامه باربری داخلی:

عمد بیمه‌گذار و کارکنان و نمایندگان وی، فساد محموله به دلیل تأخیر در حمل، جنگ داخلی، انقلاب قیام، شورش، اعتصاب، توقیف، ضبط، مصادره اموال، واکنش‌های هسته‌ای آلودگی مربوط به تشعشعات هسته‌ای رادیو اکتیو، حمل مواد منفجره، حمل فلزات و سنگ‌های قیمتی و عتیقه‌جات، پول و اسناد و اوراق بهادار، آثار هنری.

خسارت خارج از تعهد بیمه‌گر در بیمه‌نامه با شرایط دلبیوا.

در بیمه‌نامه باربری دلبیوا. خسارت زیر جزء تعهدات بیمه‌گر نخواهد بود.

خسارت ناشی از تقصیر، اقدامات عمدی و اعمال خلاف بیمه‌گذار.

عدم تحویل و یا کسری کالای مورد بیمه.

خسارات ناشی از تأخیر در حمل و عدم تحویل کالای مورد بیمه ولو این که به علت یکی از حوادث و خطرات مشمول و مورد تعهد بیمه‌گر پدید آمده باشد.

خسارت ناشی از عیب ذاتی و یا کیفیت خاص مورد بیمه.

خسارت متعارف و معمول ناشی از ریزش، نشت، سرخالی شدن مایعات و یا تبخیر و مانند آن.

خسارت ناشی از عمل جانوران موذی از قبیل موش و یا حشرات.

خسارت ناشی از آب شیرین.

خساراتی که مستقیماً در اثر جنگ، شورش، اعتصاب و اغتشاشات داخلی پدید آمده باشد.

خساراتی که به علت صفافی نامناسب کالا در انبار کشتی پدید آید و یا خسارات ناشی از دزدی، دله دزدی و شکست.

۶. در بیمه آتش‌سوزی خطرات به ۲ گروه بشرح زیر تقسیم‌بندی شده‌اند:

خطرات اصلی و خطرات تبعی که در ابتدا به تعریف خطرات اصلی می‌پردازیم: